

in number; प्राण, वाच, जिह्वा, चक्षुस्, श्रोत्र, मनस्, हस्तौ & त्वच्; the corresponding atigrāhas being अपान, नामन्, रस, रूप, शब्द, काम, कर्मन् & स्पर्श. अथ हेनं जारत्कारव आर्तभागः पप्रच्छ याज्ञवल्क्येति होवाच कति ग्रहाः कृत्यतिग्रहा इति। अष्टौ ग्रहा अष्टावतिग्रहा इति Bri. Up. 3. 2. 1. -2 Right knowledge, correct apprehension. -3 Act of overtaking, surpassing &c. -4 One who siezes or takes to a very great extent.

अतिग्राह्य *a.* To be held in check, to be controlled. -**ह्यः** N. the of three libations made at the Jyotistoma sacrifice.

अतिघ्न [अतिशयेन हन्ति; हन्-टक्] 1 A weapon. -2 Worth.

अतिघ्न *a.* Very destructive. -**घ्नी** [अतिशयेन हन्ति दुःखम्; हन्-टक्] A happy state of complete oblivion which drowns all thought of whatever is disagreeable in the past; अतिघ्नीमानन्दस्य गत्वा Bri. Ār. Up. 2. 1. 9.

अतिचमू *a.* [चमूमतिक्रान्तः] Victorious over armies.

अतिचर् 1 P. 1 To transgress, violate; be unfaithful to, offend (as a wife &c.); स्वं स्वमाचारमत्यचारिषुः Dk. 162; यथा चाहं नातिचरे पतीन्; पुत्राः पितृन्त्यचरन्त्यार्यश्चात्यचरन् पतीन् Mb; धर्मे चार्थे च कामे च नातिचरामि-विवाहमन्त्र. -2 To pass by, neglect, omit. -3 To overtake, overcome; surpass, excel.

अतिचर *a.* Very changeable, transient. -**रा** [अतिक्रम्य स्वस्थानं सरोऽन्तरं गच्छति] N. of the shrub Hibiscus Mutabilis (पद्मिनी, स्थलपद्मिनी or पद्मचारिणीलता).

अतिचरणम् Excessive practice, overdoing.

अतिचारः 1 Transgression. -2 Excelling, -3 Overtaking &c. -4 Accelerated motion of planets (कुजादिपञ्चग्रहाणां स्वस्वाक्रान्तराशिषु भोगकालमुल्लङ्घ्य राश्यन्तरगमनम्); passage from one zodiacal sign to another. -5 Violation of justice Kau. A. 4.

अतिचारिन् *a.* Transgressing, surpassing &c.

अतिचिरम् *adv.* Very long; °रं मया कृतं Ratn. 1. I have been very late; नातिचिरं गतायां च तस्याम् K. 178 she had not long left when &c.

अतिच्छत्रः-ग्रा, -च्छत्रका [अतिक्रान्तः छत्रं तुल्याकारेण] A mushroom, anise, principally Anesum or Anethum Sowa (Mar. शोपा) N. of another plant, Barleria Longifolia. (°त्रः is said by Amara to be जलतृणभेदः) (Mar. शेतगवत); and °त्रा = शतपुष्पा (Mar. शोप).

अतिच्छेदः (v. l. अतिच्छन्दः) Great disparity अतिच्छेदातिवादाभ्यां समयोऽयं समुपागतः Mb. 13. 120. 9.

अतिच्छन्दः-दस् *a.* [अतिक्रान्तः छन्दः-न्दं वा] 1 Free from worldly desires. -2 Exceeding thought or will. -3 One who violates Vedic traditions of conduct. -**स्** *f. n.* 1 N. of two classes of metres (अतिक्रान्ता छन्दः वृत्तानुसारि-वर्णविन्यासभेदम्) -2 Fondness, inclination.

सं. इ. को.... ६

अतिजगती [अतिक्रान्ता जगती द्वादशक्षरपादां एकाक्षराधिक्यात्] N. of a class of metres belonging to the अतिच्छन्दस् class, with 13 letters in each line (प्रथमाऽतिजगत्यासां सा द्विपञ्चाशदक्षरा.)

अतिजन *a.* [अतिक्रान्तो जनम्] Not tenanted or inhabited.

अतिजागर *a.* Always wakeful. -**रः** The black Curlew (नीलबक).

अतिजात *a.* [अतिक्रान्तो जातं-जातिं जनकं वा] (opp. अपजात) Superior to his parentage.

अतिजित *a.* Completely defeated, लोकं ह्यतिजितं कृत्वा ह्यावां हन्तुमिहेच्छति Rām. 3. 70. 5.

अतिजीव 1 P. 1 To survive, outlive. -2 To surpass (in the mode of living); अत्यजीवदमरालकेश्वरौ R. 19. 15.

अतिजीवनम् Surviving &c.

अतिडीनम् Extraordinary flight (of birds).

अतितराम्, -अतितमाम् *ind.* [अति-तर (म) प् आम्] 1 more, higher (abl.); वृत्तादस्याः स्थितमतितरां कान्तम् M. 2. 6. -2 Exceedingly, very much; excessive, great; °सुदुःसहः R. 3. 37; °रां कान्तिमापत्स्यते Me. 15 will attain great splendour. -3 Above, higher in rank (acc.); तस्माद्वा एते देवा °रामिवान्यान् देवान् Ken. 4. 2.

अतितीव्र-तीक्ष्ण *a.* Very sharp, pungent. -**क्षणः** N. of the plant शोभाजन. -**क्षणा** (Mar. मोहरी). -**त्रा** dūb grass.

अतितृष्णा Rapacity, excessive greed or desire; °ष्णा न कर्तव्या Pt. 5 One should not be too greedy. -**रुण** *a.* Rapacious, very greedy.

अतिवृ 1 P. To cross, pass or get over, surmount, overcome; दुर्गाण्यतितरन्ति ते H. 4. v. 1.; तयोराम्नश्च क्षुधम-त्यतार्षम् Dk. 165 satisfied or appeased hunger; तेषि चाति-तरन्त्येव मृत्युं ध्रुतिपरायणाः Bg. 13. 25 cross beyond death.

अतितरणम् Crossing, surmounting.

अतितारिन् *a.* Crossing, overcoming.

अतिथिः [अतति गच्छति न तिष्ठति; अत्-इथिन् Uṇ. 4. 2; *lit.* a 'traveller'; according to Manu एकरात्रं तु निवसन् अतिथिर्ब्राह्मणः स्मृतः । अनिर्यं हि स्थितो यस्मात्तस्मादतिथिरुच्यते ॥ 3. 102 cf. also यस्य न ज्ञायते नाम न च गोत्रं न च स्थितिः । अकस्माद् गृहमायातः सोऽतिथिः प्रोच्यते बुधैः ॥] 1 A guest (fig. also); अतिथिनेव निवेदितम् Ś. 4; कुसुमलताप्रियातिथे Ś. 6 dear or welcome guest; पुरन्दरपुरातिथिषु पितृषु Dk. 2 the guests of Indra's capital i. e. dead; so समरे यमनगरातिथिरकारि 12; घन्यानां श्रवणपथातिथित्वमेति (उक्तम्) Ratn. 2. 7 becomes a guest of, i. e. goes to or falls on the ears of the fortunate only; करोति ते मुखं तन्वि चपेटापातनातिथिम् K. P. -2 Wrath. -3 N. of a son of Kuśa and Kumudvatī and grandson of Rāma. -**Comp.** -**क्रिया** -**पूजा**, -**सत्कारः** -**सत्क्रिया**, -**सेवा** hospitable reception of